

NOWY MODEL WWR

Standardy organizacji systemu wspomagania rozwoju dziecka i wspierania rodziny (WWR) i standardy

dr Radosław Piotrowicz

Rzeczpospolita
Polska

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Minister
Edukacji i Nauki

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

UMCS
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

KATOLICKI
UNIWERSYTET
LUBELSKI
JANA PAWŁA II

KUL
1918

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
Im. Marii Grzegorzewskiej

Plan

- ▶ Model wsparcia skoncentrowany na rodzinie dziecka zagrożonego niepełnosprawnością lub z niepełnosprawnością - główne założenia
- ▶ Cele zmian i obszary zmian w Nowym model WWR w odniesieniu do obowiązujących regulacji
- ▶ Profilaktyka -skrining rozwojowy
- ▶ Dziecko i rodzina w modelu WWR- mapa działań

Próba odpowiedzi na pytania

KTO ...

CO ...

KIEDY ...

GDZIE ...

JAK
REALIZUJE?

Cele

- ▶ zapobieganie - profilaktyka - skryning rozwojowy
- ▶ wczesne rozpoznanie, a następnie eliminowanie lub minimalizowanie zaburzeń rozwojowych - ocena o kryteria ICF, poziomy wsparcia
- ▶ rozwijanie i wzmacnianie potencjału rodzin
- ▶ zapewnienie dostępu do sieci wsparcia WWR (placówek, instytucji i innych form świadczeń),
- ▶ podniesienie jakości i efektywności wczesnej pomocy
- ▶ zintegrowanie działań wokół dziecka i rodziny (zdrowie+ edukacja+ pomoc społeczna)
- ▶ personalizację wsparcia
- ▶ zmniejszenie obciążeń proceduralnych związanych z uzyskaniem dostępu do wsparcia w ramach WWR,
- ▶ bardziej efektywne wykorzystanie zasobów lokalnych, jak również podniesienie jakości świadczonej pomocy, dzięki spójności celów i zsynchronizowaniu oddziaływań pomocowych (efekt synergii).

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny - nowy model

- ▶ Międzyresortowe kompleksowe oddziaływania pomocowe skierowane do rodzin oczekujących narodzin lub wychowujących dziecko od urodzenia do rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego, ukierunkowane na rozwijanie więzi rodzinnych, optymalizację rozwoju dziecka oraz zapewnienie włączenia społecznego dziecka i rodziny.
- ▶ Jeden instrument wsparcia dziecka i rodziny

WWR- zintegrowanie obecnych form organizacyjnych w edukacji

Zintegrowanie w jeden instrument WWR obejmuje wszystkie dotychczasowe formy organizacyjne wsparcia oferowane dzieciom w wieku do rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego w systemie oświaty

- ▶ **wczesne wspomaganie rozwoju dzieci** (aktualnie obowiązujące),
- ▶ **pomoc psychologiczno-pedagogiczną** udzielaną w przedszkolach i poradniach psychologiczno-pedagogicznych,
- ▶ **kształcenie specjalne na etapie wychowania przedszkolnego**,
- ▶ **zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze** organizowane dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w wieku od 3 lat.

Zasady organizacji systemu wsparcia wynikają z biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności i uwzględniają potrzeby dziecka i rodziny:

- ▶ **Dostępność** - możliwie jak najwcześniejsze dotarcie z pomocą do dziecka i rodziny bez względu na miejsce zamieszkania
- ▶ **Bliskość** - udzielenie wsparcia dziecku i rodzinie jak najbliżej miejsca zamieszkania
- ▶ **Dostępność finansowa** - system udzielania wsparcia w ramach WWR powinien obejmować wszystkie potrzebujące dzieci i ich rodziny, niezależnie od ich sytuacji społecznej i ekonomicznej.
- ▶ **Transdyscyplinarność** - udział i współpraca różnych specjalistów w procesie oceny potrzeb, opracowania i realizacji indywidualnych planów WWR z rodziną i dzieckiem.
- ▶ **Zróżnicowanie i koordynacja świadczeń** - świadczenia WWR realizowane są przez ściśle współpracujące sektory: zdrowia, oświaty i opieki społecznej

CO SIĘ ZMIENIA W PODEJŚCIU...

	WWR	Nowy model WWR
Założenie	Koncentracja na dziecku	Koncentracja na rodzinie, jej zasobach, mocnych stronach i środowisku dziecka
Adresaci	Dziecko od urodzenia do rozpoczęcia nauki szkolnej z „niepełnosprawnością”	Wsparcie udzielane jest wszystkim dzieciom i ich rodzinom, które potrzebują pomocy, bez konieczności stwierdzenia niepełnosprawności lub postawienia rozpoznania medycznego według klasyfikacji ICD, rodzinom i środowisku
Miejsce	Placówki WWR w systemie edukacji	Placówki WWR, dom, środowisko rodzinne i poza rodzinne dziecka (żłobek, przedszkole, grupa rówieśnicza)
Struktura organizacyjna	Incydentalna współpraca międzysektorowa, koncentracja na zadaniach w ramach oświaty	Praca międzysektorowa, sieć podmiotów WWR, integrowanie usług i świadczeń międzysektorowych

CO SIĘ ZMIENIA W PODEJŚCIU...

	WWR	Nowy model WWR
Cele, rezultaty	Rozwój dziecka, usprawnianie	Profilaktyka, monitorowanie rozwoju, wzmacnianie potencjału rodziny, włączenie społeczne dziecka i rodziny, doradztwo dla placówek, praca środowiskowa
Zespół	Zespół specjalistów, model pracy multi – interdyscyplinarny Koordynator	zespół specjalistów WWR – model pracy transdyscyplinarny z włączeniem rodziny, model środowiskowy, koordynator WWR, Specjalista wiodący
Program WWR	Program edukacyjno-terapeutyczny formy i zakres wsparcia w edukacji	Program wsparcia dziecka i rodziny - międzysektorowy
Struktura organizacyjna	Incydentalna współpraca międzysektorowa, koncentracja na zadaniach w ramach oświaty	Praca międzysektorowa, sieć podmiotów WWR, integrowanie usług i świadczeń międzysektorowych

Kluczowe aspekty WWR

Podmioty realizujące zadania w zakresie WWR

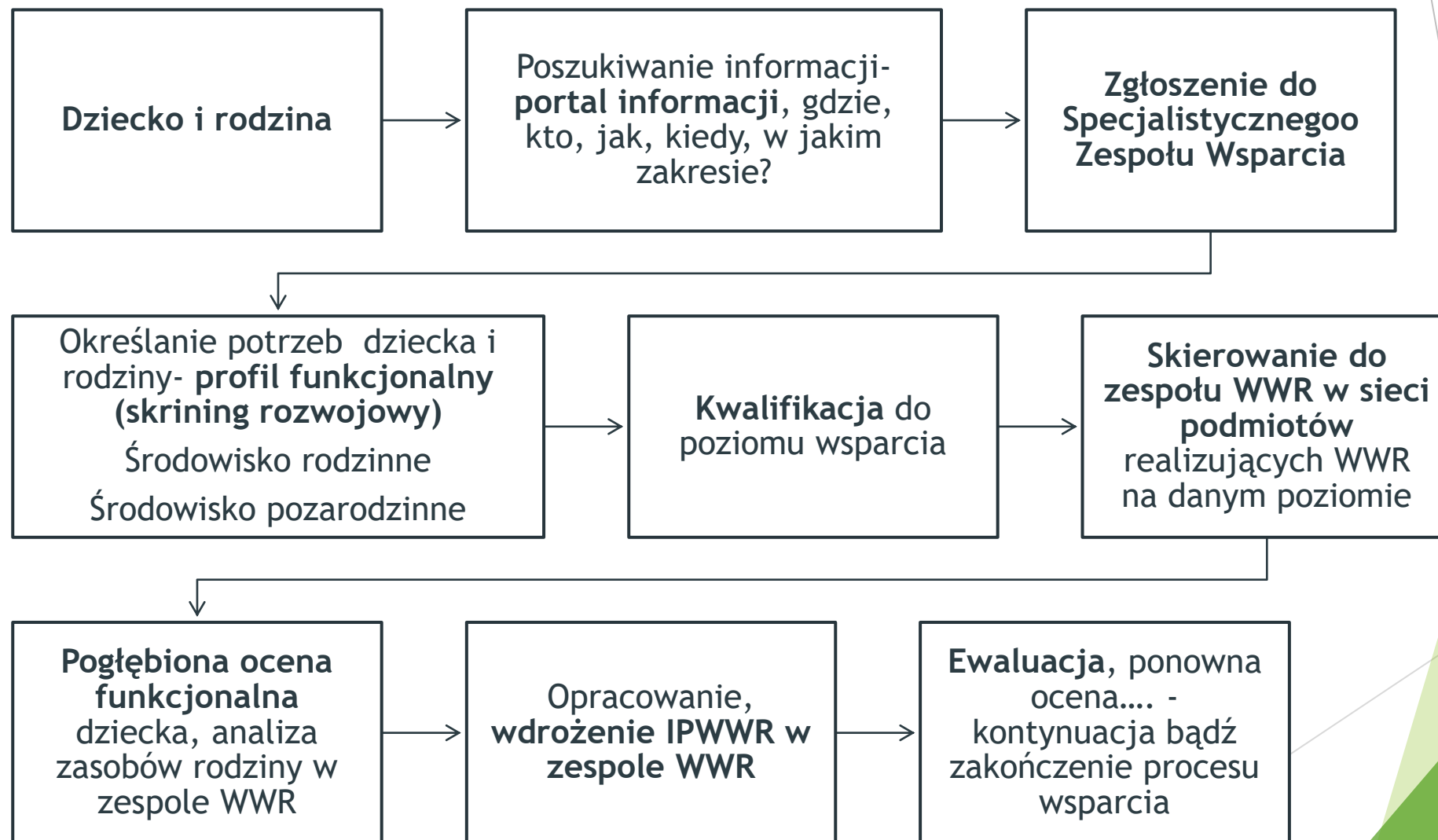
POWIATOWE CENTRUM
KOORDYNACJI ZASOBÓW

Instytucja koordynująca

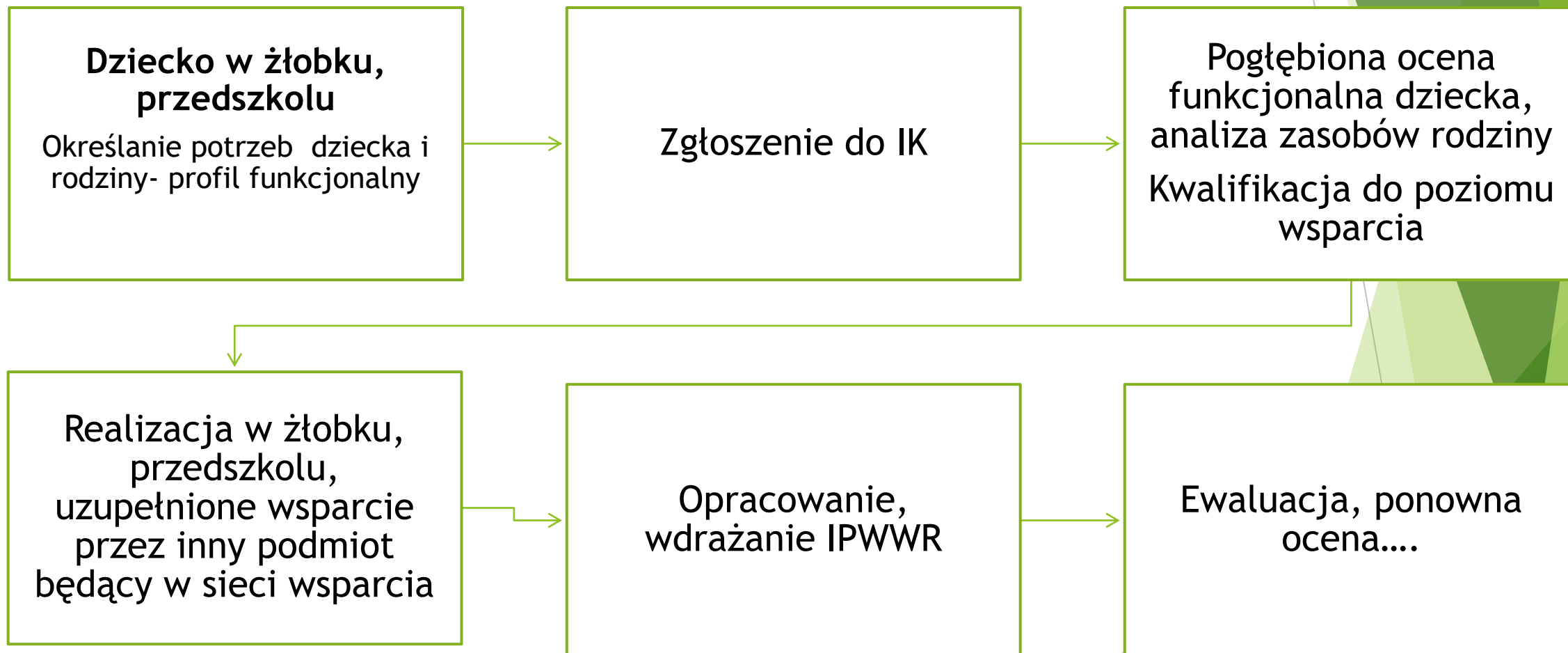
Podmioty będące w sieci wsparcia WWR- Zespoły
WWR

Osoby realizujące wsparcie - rodzice, specjaliści
oraz kadry zarządzające

Ścieżka dostępu - dziecko nie objęte wsparciem instytucjonalnym

Ścieżka dostępu - dziecko będące w placówce przedszkolnej

Wykaz instytucji z opisem oferty działań:

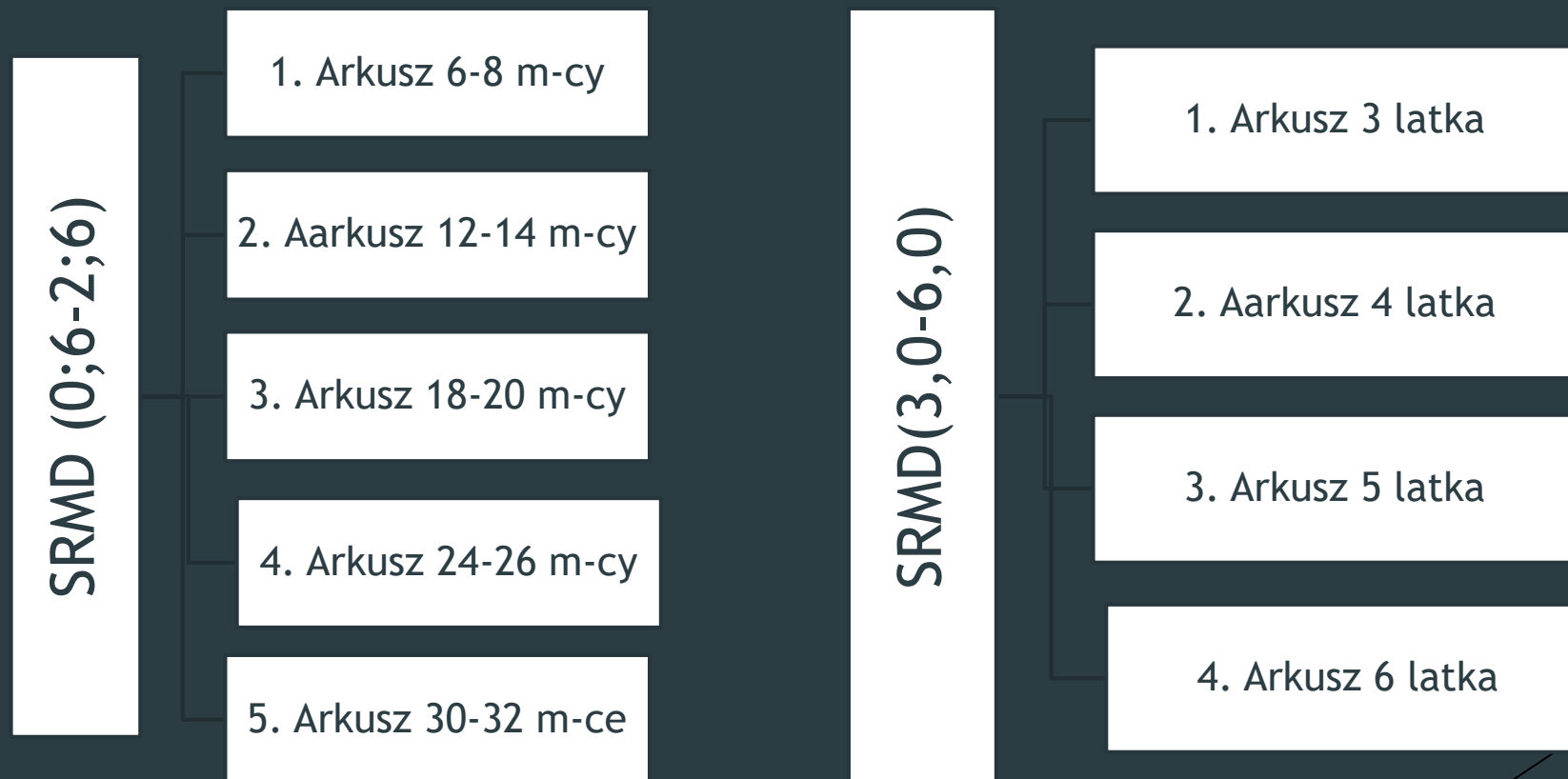
- typ i rodzaj wsparcia,
- formy realizacji wsparcia,
- baza zasobów kadrowych (zespoły WWR)
- baza placówek współpracujących,
- typ adresatów z uwzględnieniem poziomu wsparcia.

Określenie:

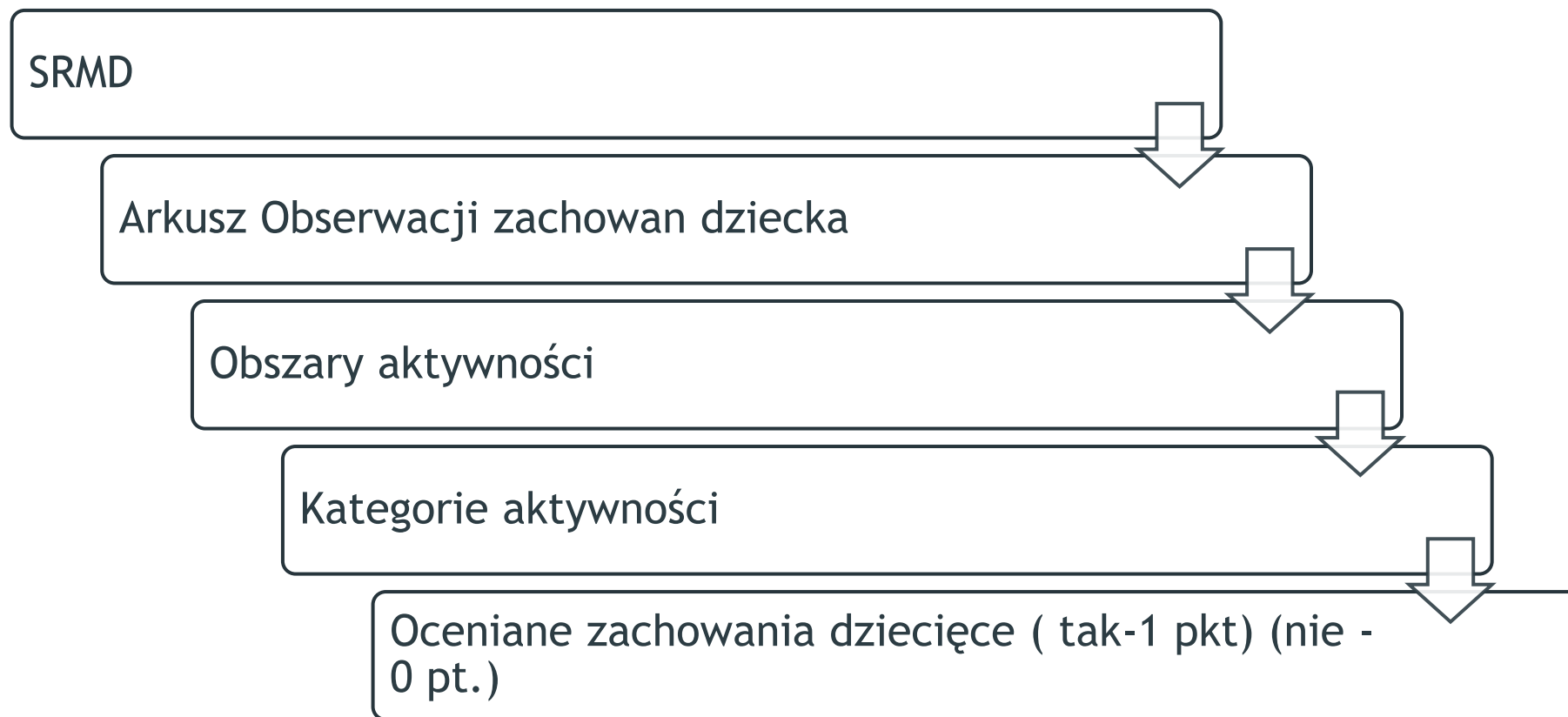
- ▶ zasady współpracy
- analiza zasobów, bariery

**Sieć podmiotów
zapewniających
wsparcie
rodzinom i
dzieciom**

Skrining rozwojowy- zakres

Struktura arkusza

OBSZARY

- ▶ OBSZAR AKTYWNOŚCI: UCZENIE SIĘ I STOSOWANIE WIEDZY
- ▶ OBSZAR AKTYWNOŚCI: ZACHOWANIA SPOŁECZNE WE WZAJEMNYCH KONTAKTACH - PRZYSTOSOWANIE SPOŁECZNE I EMOCJONALNE
- ▶ OBSZAR AKTYWNOŚCI: POROZUMIEWANIE SIĘ
- ▶ OBSZAR AKTYWNOŚCI: AKTYWNOŚĆ RUCHOWA - PORUSZANIE SIĘ
- ▶ OBSZAR AKTYWNOŚCI: DBANIE O SIEBIE

Wiek rozwoju	Słuchanie (d115) - Zamierzone posługiwanie się zmysłem słuchu w celu odbioru bodźców słuchowych		
24-26 miesięcy	Dziecko reaguje na polecenia i pytania: chodź! - idzie w kierunku osoby mówiącej lub wycofuje się i ucieka; daj! - wyciąga rękę lub chowa za siebie trzymany przedmiot; gdzie? - wskazuje palcem kierunek, patrzy w kierunku znaczącym.	☐ TAK	☐ NIE
24-26 miesięcy	Dziecko identyfikuje odgłosy z najbliższego otoczenia (np. dźwięk łyżki, dźwięk dzwonka, głos psa oraz głosy znanych osób, wskazuje obiekty i osoby na obrazkach.	☐ TAK	☐ NIE
24-26 miesięcy	Dziecko dostrzega rytmizowaną mowę - lubi zabawy z rymowanymi słowami, np. idzie rak, koci-koci.	☐ TAK	☐ NIE
24-26 miesięcy	Dziecko słyszy dźwięki przetworzone - skupia uwagę słuchową na znanych mu melodiach.	☐ TAK	☐ NIE
24-26 miesięcy	Dziecko słyszy i zapamiętuje ciągi dwóch słów.	☐ TAK	☐ NIE
Wskaźnik prawidłowych zachowań dziecięcych RAZEM PKT		___/5	___/100%

Reagowanie na ludzki głos (d3100) - Reagowanie na ludzki głos w najprostszy sposób, odzwierciedlony zmianą tempa oddychania lub przez nieznaczne lub wyraźne ruchy ciała									
Wskaźnik prawidłowych zachowań dziecięcych	___ /5	/100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4	
Rozumienie prostych komunikatów ustnych (d3101) - Reagowanie odpowiednio działaniem lub słownie na proste komunikaty ustne (2-3 słowa), takie jak prośby (np. „daj mi”) lub polecenia (np. „nie chodź tu”)									
Wskaźnik prawidłowych zachowań dziecięcych	___/11	/100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4	
Mówienie (d330) - Wypowiadanie słów, zwrotów i dłuższych kwestii o dosłownym lub domyślnym znaczeniu									
Wskaźnik prawidłowych zachowań dziecięcych	___ /8	/100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4	
Rozmowa (d350) - Rozpoczynanie, kontynuowanie i kończenie wymiany myśli i poglądów za pomocą języka mówionego									
Wskaźnik prawidłowych zachowań dziecięcych	___ /3	/100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4	
PODSUMOWANIE: POROZUMIEWANIE SIĘ									
Wskaźnik prawidłowych zachowań dziecięcych	___ /27	/100%							

TRZY POZIOMY WSPARCIA WWR w zależności od kwalifikatora

Kod kwalifikatora		Wskaźnik prawidłowych zachowań dziecięcych	Wskaźnik nieprawidłowych zachowań dziecięcych
0	BRAK trudności (żadne, nieobecne, nieistotne...)	96-100%	0-4%
1	NIEZNACZNE trudności (niewielkie, małe...)	75-95%	5-24%
2	UMIARKOWANE trudności (średnie, spore...)	51-74%	25-49%
3	ZNACZNE trudności (wielkie, silne, ...)	5-50%	50-95%
4	SKRAJNIE DUŻE trudności (zupełne...)	0-4%	96-100%
8	nieokreślone		
9	nie dotyczy		

Zakres i miejsce realizacji badań

- ▶ Liczba dzieci ogółem powiecie: 416
- ▶ Liczba dzieci w 9 kategoriach wiekowych
- ▶ Liczba dzieci w przedziale wiekowym- 46
- ▶ W sumie w całym projekcie 400 placówek
- ▶ Żłobki, kluby malucha (publiczne i niepubliczne)-średnio 2-3
- ▶ Przedszkola-średnio 3-4
- ▶ Poradnie psychologiczno-pedagogiczne
- ▶ WOKRO
- ▶ Ośrodki Wczesnej Interwencji (poradnie, ośrodki publiczne i niepubliczne)

Koordynator badań- realizator badań

KORDYNATOR BADANIA

- ▶ Powołanie koordynatora w powiecie ds. badania na okres badań
- ▶ Organizacja badań w powiecie- rekrutacja placówek
- ▶ Udział w szkoleniu - X 2022
- ▶ Monitorowanie przebiegu badań
- ▶ Wsparcie merytoryczne osób realizujących badania
- ▶ opracowanie raportu badań

OSOBY REALIZUJĄCE BADANIA (nauczyciel, opiekun itp)

- ▶ Udział w szkoleniu przez Koordynatora badań -X 2022
- ▶ dokonywanie obserwacji dzieci i realizacja badań
- ▶ Wprowadzenie wyników badań do arkuszy- bazy elektronicznej

Koordynator IK (WWR)

Realizacja zadań przez Koordynatorów w IK na czas projektu - 48 KO w powiecie 8 m-cy (XI 2022-VI 2023)-powołanie zespołu transdyscyplinarnego w IK WWR

► Szkolenie zespołów

z zakresu oceny funkcjonalnej
z uwzględnieniem klasyfikacji ICF oraz
profilu funkcjonalnego dziecka, oceny
potrzeb rodziny i zasobów
środowiskowych oraz planowania
wsparcia

- Powołanie zespołów i koordynacja pracy
- Weryfikacja dokumentów
- Raport z realizacji wsparcia

► Wsparcie dziecka i rodziny:

- Liczba rodzin w powiecie -10,
- Propozycja: średnia liczba godzin wsparcia w m-cu: 12 godz,
- koszt godz. wsparcia 80,00
- Łączny koszt wsparcia w miesiącu 1 rodziny: $12 \cdot 80 = 960$,
- Łącznie w powiecie 1 m-c/10 rodzin= $10 \cdot 960 = 9600$, x 5 m-cy

Szkolenie dla koordynatorów IK

- ▶ Szkolenie Koordynatorów z zakresu oceny funkcjonalnej z uwzględnieniem klasyfikacji ICF oraz profilu funkcjonalnego dziecka, oceny potrzeb rodziny i zasobów środowiskowych oraz planowania wsparcia
- ▶ Nadzór nad przygotowaniem zespołów do realizacji zadań zgodnie ze standardami WWR o oraz wsparcia ucznia
- ▶ Współpraca w sieci wsparcia
- ▶ Powoływanie zespołów WWR
- ▶ monitoring wsparcia na przykładzie 10 rodzin)

Standardy organizacji systemu wspomagania rozwoju dziecka i wspierania rodziny (WWR)

- ▶ stanowią zestaw wskazówek, zasad, norm i procedur służących zapewnieniu spójnej, skoordynowanej, kompleksowej organizacji wsparcia rodziny i dziecka w środowisku lokalnym przez podmioty i zespoły będące w sieci WWR, tak, aby pomoc udzielana dziecku i rodzinie była trafna, skuteczna i odpowiadała na potrzeby dziecka, jego rodziny i ich otoczenia.

- ▶ **Profil specjalisty WWR**- ujednolicony profil kompetencji, **koordynator WWR, specjalista wiodący**
- ▶ Model transdyscyplinarny zespołu- zasady współpracy, supervizje, interwizje, szkolenia, trening interpersonalny
- ▶ **Ujednolicone** zasady postępowania względem dziecka i rodziny- procedury
- ▶ **Ujednolicone procedury oceny** funkcjonalnej (ICF) z uwzględnieniem oceny kryterialnej (ICD-11)
- ▶ **Dokumentowanie i wewnętrzny nadzór** nad realizacją działań WWR względem dziecka, rodziny i jego środowiska – baza dokumentacji
- ▶ **Standard zasobów podmiotu** realizującego WWR w zależności od poziomu wsparcia (kryteria dostępności)
- ▶ **Zewnętrzny nadzór** oraz kontrola nad jakością realizacji zadań w zakresie WWR

Ujednolicony
standard:
Jakość
organizacji
pracy zespołu
WWR

Wsparcie

Dziecko

Działania specjalistyczne skierowane do dziecka
fizjoterapeutyczne,
logopedyczne,
psychologiczne,
pedagogiczne,
socjalne,
technologiczne i inne

Rodzina

Wsparcie informacyjne
Wsparcie emocjonalne
Rozmowa,
poradnictwo, wsparcie
specjalistyczne
(psychoterapeutyczne)
Wsparcie społeczne
(opieka wytchnienia,
asystencja i inne)

Środowisko

Włączenie społeczne
dziecka do grupy
Adaptacja - aranżacja
przestrzeni
Przygotowanie kadry
Superwizje, interwizje

Wsparcie diagnostyczne

rozpoznanie i analizę potrzeb dziecka i rodziny,
ocenę funkcjonalną dziecka
Monitorowanie rozwoju i procesu terapeutycznego.
wsparcie orzecznicze - przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wydania
orzeczenia o niepełnosprawności.

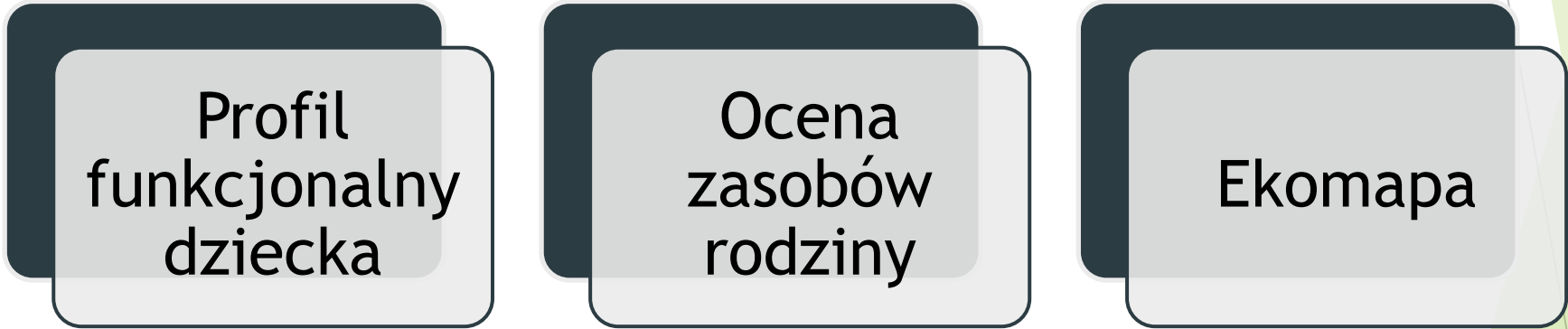
Wsparcie terapeutyczne

transdyscyplinarny zespół specjalistów,
indywidualny plan wczesnego wspomagania rozwoju i wsparcia
rodziny (IPWWR).

Wsparcie środowiskowe

Wsparcie środowiska rodzinnego
Wsparcie na terenie placówki
Włączenie społeczne

Ocena funkcjonalna

Profil
funkcjonalny
dziecka

Ocena
zasobów
rodziny

Ekomapa